



EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Foglalkoztatási és Szociális Bizottság

2011/2052(INI)

8.6.2011

JELENTÉSTERVEZET

a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformjáról
(2011/2052(INI))

Foglalkoztatási és Szociális Bizottság

Előadó: Frédéric Daerden

PR_INI

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	9

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformjáról (2011/2052(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre, és különösen annak 3. cikkének (3) bekezdésére, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződésre, és különösen annak 9., 148., 160. és 168. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára, és különösen annak 1., 16., 21., 23., 24., 25., 30., 31. és 34. cikkére¹,
- tekintettel a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai évéről (2010) szóló, 2008. október 22-i 1098/2008/EK európai parlamenti és tanácsi határozatra²,
- tekintettel a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztásügyi Tanács 2010. június 8-i, „A méltányosság és az egészség szerepe a politikák mindegyikében: szolidaritás az egészségügyben” címmel megfogalmazott következtetéseire³,
- tekintettel a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztásügyi Tanács (EPSCO) 2011. március 7-i következtetéseire⁴,
- tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság 2011. február 15-i, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni európai platformról – az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezéséről – szóló véleményére⁵,
- tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság 2011. február 10-i, „Az Európa 2020 stratégia szociális dimenziójának értékelése” című jelentésére⁶,
- tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság „Szolidaritás az egészségügyben: az egészség terén mutatkozó egyenlőtlenségek csökkentése az Európai Unióban” című véleményére⁷,
- tekintettel a Régiók Bizottsága véleményére a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni európai platformról⁸,

¹ HL C 303., 2007.12.14., 1. o.

² HL L 298., 2008.11.7., 20. o.

³ Az Európai Unió Tanácsa, sajtóközlemény (Presse 156), a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács 3019. ülése, Luxembourg, 2010. június 7–8.

⁴ Az Európai Unió Tanácsa, 7360/11. számú sajtóközlemény (Presse 52), a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács 3073. ülése, Brüsszel, 2011. március 7.

⁵ A szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleménye a Tanács részére, az Európai Unió Tanácsa, 6491/11., SOC 124, 2011. február 15.

⁶ A szociális védelemmel foglalkozó bizottság jelentése, az Európai Unió Tanácsa, 6624/00 ADD 1, SOC 135, ECOFIN 76, SAN 30, 2011. február 18.

⁷ A szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleménye a Tanács részére, az Európai Unió Tanácsa, 9960/10., SOC 357, SAN 122, 2010. május 20.

⁸ CdR 402/2010 végleges, <http://toad.cor.europa.eu/corwipdetail.aspx?folderpath=ECOS-V/012&id=20923>.

- tekintettel a Bizottság 2008. október 3-i ajánlására a munkaerőpiacról kiszorultak aktív befogadásának elősegítéséről¹,
- tekintettel a Bizottság „Szolidaritás az egészségügyben: az egészség terén mutatkozó egyenlőtlenségek csökkentése az Európai Unióban” című közleményére (COM(2009)0567),
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának hatékony végrehajtására irányuló stratégiáról szóló bizottsági közleményre (COM(2010)0573),
- tekintettel az „Európa 2020: az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája” című bizottsági közleményre (COM(2010)2020),
- tekintettel az ENSZ millenniumi célkitűzéseiről, és különösen a szegénység felszámolásának nemzetközi napjáról szóló, 2001. október 4-i állásfoglalására²,
- tekintettel az EU-ban a társadalmi integráció előmozdításáról és – a gyermekszegénységet is ideértve – a szegénység elleni küzdelemről szóló, 2008. október 9-i állásfoglalására³,
- tekintettel „A munkaerőpiacról kiszorultak aktív befogadásának elősegítése” című, 2009. május 6-i állásfoglalására⁴,
- tekintettel az Európa 2020 stratégiáról szóló 2010. június 16-i állásfoglalására⁵,
- tekintettel 2010. május 20-i állásfoglalására a kohéziós politikának a lisszaboni és az Európa 2020 stratégia célkitűzései eléréséhez való hozzájárulásáról⁶,
- tekintettel a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokra vonatkozó tanácsi határozatra irányuló javaslatról szóló, 2010. szeptember 8-i jogalkotási állásfoglalására (Az Európa 2020 stratégia integrált iránymutatásai, II. rész)⁷,
- tekintettel a pénzügyi, gazdasági és szociális válságról szóló, 2010. október 20-i állásfoglalására (Ajánlások a meghozandó intézkedésekkel és kezdeményezésekkel kapcsolatban)⁸,
- tekintettel a szegénység elleni küzdelemben a minimáljövedelem szerepéről és Európában a befogadó társadalom előmozdításáról szóló, 2010. október 20-i állásfoglalására⁹,
- tekintettel „A megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé”

¹ HL L 307., 2008.11.18, 11. o.

² HL C 87. E, 2002.4.11., 253. o.

³ HL C 9. E, 2010.1.15., 11. o.

⁴ HL C 212. E, 2010.8.5., 23. o.

⁵ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0223.

⁶ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0191.

⁷ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0309.

⁸ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0376.

⁹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0375.

című bizottsági zöld könyvről szóló, 2011. február 16-i állásfoglalására¹,

- tekintettel „A nőket sújtó szegénység megjelenési formáiról az Európai Unióban” című, 2011. március 8-i állásfoglalására²,
 - tekintettel a nők előregedő társadalomban betöltött szerepéről szóló, 2010. szeptember 7-i állásfoglalására³,
 - tekintettel az EU hajléktalansággal kapcsolatos stratégiájáról szóló, 2010. december 16-i írásbeli nyilatkozatra⁴,
 - tekintettel a Bizottságnak az Európai Parlamenthez, a Tanácshoz, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz és a Régiók Bizottságához intézett, „A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja: a szociális és területi kohézió európai keretrendszere” című közleményére (COM(2010)0758),
 - tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,
 - tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére, valamint a Költségvetési Bizottság, a Kulturális és Oktatási Bizottság, és a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére (A7-0000/2011),
- A. mivel a válság és a megszorítások a legnagyobb mértékben a legsérülékenyebb lakossági csoportokat sújtották,
- B. mivel a szegénység és a társadalmi kirekesztés mértéke 2000 és 2008 között az Unió kötelezettségvállalásai ellenére is növekedett; csökkentésük nem lehetséges, az inkluzív növekedés pedig nem valósítható meg az egyenlőtlenségek és a megkülönböztetések felszámolása nélkül,
- C. mivel az Európa 2020 stratégia célja a szegénységtől fenyegetett emberek számának 20 millió fővel történő csökkentése három jelzőszám (a szegénységi kockázat szintje a szociális transzferek után, a nélkülözést mutató jelzőszám és az igen alacsony munkaintenzitású háztartásokban élő személyek aránya) alapján,
- D. mivel a szegénység akadályozza a növekedést, növeli a költségvetési hiányt és csökkenti az európai versenyképességet,
- E. mivel a szegénység sokoldalú jelenség, ezért olyan integrált választ kíván, amely figyelemmel van az egyének életszakaszaira és sokdimenziós szükségleteire, illetve garantálni tudja a jogokhoz, az erőforrásokhoz és a szolgáltatásokhoz való hozzáférést,
- F. mivel a foglalkoztatás önmagában nem szünteti meg a szegénységet, a szegény sorsú munkavállalók jelensége pedig az utóbbi években nagyobb elismerést nyert,

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2011)0058.

² Elfogadott szövegek, P7_TA(2011)0086.

³ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0306.

⁴ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0499.

- G. mivel a nemzeti átlagos jövedelem 60%-ában meghatározott szegénységi küszöb hasznos és szükséges eszköz, ugyanakkor az „alapvető javak és szolgáltatások kosarának” fogalma ugyanígy tájékoztat a közpolitikai szükségletekről,
- H. mivel a szociális védelem – beleértve a minimumjövedelmet garantáló rendszereket is – olyan gazdasági stabilizátor szerepét játssza, amely az élet során enyhíti a válságok és az újraelosztás hatásait, védelmet biztosít a szociális kockázatok ellen és megelőzi a szegénységet,
- I. mivel az egészség és a várható élettartam összefüggésben van a szociális környezettel és a gyermekszegénységgel, és mivel a gazdagok és szegények közötti egészségügyi szakadék továbbra is jelentős és egyes területeken még mélyül is,
- J. mivel az időskorúak – főleg a nők – a nyugdíjba vonulás utáni jövedelemcsökkenés és más tényezők – így a fizikai függőség – következtében a népesség átlagánál magasabb szegénységi kockázatnak vannak kitéve; mivel a nemzedékek közötti szociális kötelék megszakadása súlyos kihívást jelent társadalmaink számára;
- K. mivel a nők jobban ki vannak téve a szegénység kockázatának olyan különböző tényezők miatt, mint a nemek között makacsul fennmaradó bérezési különbségek, az ebből adódó nyugdíjkülönbségek, a foglalkoztatás terén megnyilvánuló megkülönböztetések,
- L. mivel a gyermekek 20%-a van kitéve a szegénység kockázatának, míg az európai össznépesség körében ez az arány 17% ,
- M. mivel a többi koresoporthoz képest amúgy is nagyobb arányú fiatalkori munkanélküliség a válság óta robbanásszerűen nőtt az Unióban,
- N. mivel a migránsok súlyosan megszenvedik a gazdasági válság hatásait,
- O. mivel a fogyatékos személyek körében a szegények aránya az átlagoshoz képest 70%-kal magasabb,
- P. mivel az európai romák jelentős része a társadalom peremén, nyomasztó szociális és gazdasági körülmények között él,

A platform által alkalmazott módszerek

1. kéri a Bizottságot, hogy nemzeti és európai szinten is vonja be a civil társadalmat, valamint intézményesítse a szegény sorsúak találkozóit a szegénység kérdéséről tartott éves nagygyűlés alkalmával;
2. kéri, hogy történjen meg a tagállamok előrehaladásának kritikus és rendszeres ellenőrzése a szegénység csökkentésének célkitűzése, valamint e célkitűzés tagállamok által részcélokká történő felbontása tekintetében;
3. kéri, hogy a horizontális szociális záradék végrehajtásának elmulasztása esetén legyen egyértelmű a Bizottság jogi felelőssége, továbbá a Bizottság pontosítsa a platform szerepét a végrehajtás értékelésében;

4. kéri, hogy a Bizottság jelölje meg a platformhoz kapcsolódó költségvetési sorokat;
5. kéri a nyílt koordináció módszerének megerősítését és korrekt alkalmazását a szegénységügy területén, elsősorban a társadalmi inklúzióra irányuló, közösen értékelendő nemzeti stratégiák révén;
6. kéri a Bizottságot, hogy jelölje meg a mindenki számára elérhető „alapvető javak és szolgáltatások kosara” meghatározásának közös elveit;

A megoldás lehetőségei

7. kéri menetrend megállapítását a Bizottság 2008-as, az aktív inklúzióra vonatkozó ajánlásának megvalósításával kapcsolatban;
8. támogatja minőségi munkahelyek létrehozását szakmai képzések, valamint munkakeresésre irányuló, személyre szóló segítségnyújtási megoldások által, különösen a hátrányos helyzetű rétegek esetében;
9. kéri, hogy minden tagállamban valamennyi munkavállaló esetében érvényesüljön az egyenlőség elve a jogok és a szociális védelem terén;
10. ajánlja a tagállamoknak, hogy a társadalmi befogadás érdekében hajtsák végre vagy erősítsék meg a fogyatékos személyek beilleszkedését szolgáló intézkedéseket a vállalatoknál és a közszférában;
11. megállapítja, hogy szükség van az európai uniós alapok hatásának értékelésére a szegénység csökkentésére irányuló célkitűzés szempontjából, még akkor is, ha azoknak nem ez az első számú céljuk; véleménye szerint elsőbbséget kell adni a foglalkoztatási célokat és stratégiákat az aktív inklúzióval összehangoló projekteknek;
12. felhívja a tagállamokat, hogy terjesszenek elő a platform célkitűzésével összhangban álló nemzeti reformprogramokat, és felkéri a Bizottságot, hogy a gazdasági kormányzás keretében a beruházási és szociális kiadások területén ne állítson korlátokat erőfeszítéseik elé, hiszen a szegénység csökkentése érdekében – ahogyan ez az Európa 2020 stratégiában is szerepel – intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre van szükség;
13. kéri, hogy a Bizottság kezdeményezzen megkülönböztetés elleni horizontális irányelvet a megkülönböztetések felszámolásának folytatása érdekében;
14. üdvözli a Bizottság arra irányuló szándékát, hogy egyértelműsítse a szociális gazdaság körébe tartozó vállalkozásokra vonatkozó jogi keretet, hogy azok háborítatlanul járulhassanak hozzá a szegénység csökkentéséhez;
15. ajánlja proaktív politika folytatását a lakhatás területén annak érdekében, hogy mindenki számára biztosítható legyen megfizethető áron a megfelelő lakáshoz való hozzáférés, továbbá az energiaügy területén a megújuló energiák használatának növelése és az energiahatékonyság fokozása révén;
16. kéri, hogy a roma népeiséget vonják be a beilleszkedésüket szolgáló valamennyi uniós és tagállami politikába;

17. kéri, hogy a gyermekszegénység elleni küzdelem a megelőzésre összpontosuljon, az egyes területek korrekt lefedésével hozzáférhetővé téve a kisgyermekkel kapcsolatos szolgáltatásokat;
18. kéri, hogy a Bizottság kezdeményezzen a minimális jövedelem tárgyában keretirányelvet, amelynek segítségével megelőzhető a szegénység és biztosíthatók az élethez, illetve a munkahely- és képzési lehetőségek megtalálásához szükséges méltó alapfeltételek, tiszteletben tartva az egyes tagállamok eltérő gyakorlatait, kollektív szerződéseit és jogrendszerét;
19. véleménye szerint valamennyi tagállamban erősíteni szükséges az időskorúak gondozására szolgáló rendszereket a társadalomból való kiszorulásuk vagy szegénységbe zuhanásuk megelőzése érdekében;
20. utasítja elnökét, hogy ezt az állásfoglalást továbbítsa a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

INDOKOLÁS

Az Európai Unióban, amely a világ egyik leggazdagabb régiója, több mint 80 millió szegénységtől fenyegetett ember él – köztük 20 millió gyermek –, akik az aktív népesség 8%-át teszik ki.

Ez a helyzet összeférhetetlen az igazságosság és a szolidaritás szerződésbe foglalt európai értékeivel.

Mégis, az utóbbi években a szegénység és a társadalmi kirekesztettség mértéke a csökkentésükre irányuló uniós kötelezettségvállalások ellenére is nőtt.

A 2008. évi válság és következményei tovább élezték a problémát, nyomás alá helyezve a népesség legsérülékenyebb rétegeit.

A szegénység és a társadalmi kirekesztettség elleni küzdelem ugyan alapvetően a tagállamok kormányainak a feladata, azonban az Unió jelentős szerepet játszhat a tudatosítás, a koordináció és a finanszírozás terén.

A fenntartható és inkluzív növekedés érdekében kulcsfontosságú, hogy a legsérülékenyebb rétegek is megtalálják helyüket az európai építkezés projektjében, hiszen a szegénység csökkenése a jövőbeli növekedés egyik hajtóereje.

Az Európai Parlament és a Tanács 2010-et a szegénység és a társadalmi kirekesztettség elleni küzdelem európai évének nyilvánította abból a célból, hogy megerősítse és fokozza az Európai Unió kezdeti politikai kötelezettségvállalását, amelyet a lisszaboni stratégia beindításakor tett a „szegénység jelentős mértékű felszámolása” érdekében.

Az említett esztendőben az Európai Parlament ennek megfelelően elfogadta a minimumjövődelem által a szegénység elleni küzdelemben és az európai társadalom inkluzív jellegének erősítésében betöltött szerepről szóló jelentést.

Az Európai Bizottság a maga részéről 2010. december 16-án közzétette „A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja: a szociális és területi kohézió európai keretrendszer” című közleményét.

Itt az Európa 2020 stratégia hét kiemelt kezdeményezésének egyikéről van szó. A platform feladata, hogy a tagállamoknak „munkafeltételeket” biztosítson, olyan diverzifikált megközelítést alkalmazva, amelynek révén elérhető az Európa 2020 stratégia számszerűsített céljai, azaz a bizonytalan körülmények között élő emberek számának 2020-ig legalább 20 millió fővel történő csökkentése.

Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre irányuló stratégia elemeként a platform nevezetesen az innovációra és a társadalmi kísérletekre, a szegénységnek az élet során jelentkező valamennyi formájának csökkentésére, az európai pénzalapok optimalizálására, a szociális védelem hatékonyságának javítására kíván összpontosítani.

A tagállamoknak az elkövetkező hónapokban kell benyújtaniuk az Európai Bizottsághoz nemzeti reformprogramjaikat, amelyekbe be kell építeniük azt is, hogy miképpen kívánnak fellépni a társadalmi kirekesztés és a szegénység ellenében. Kezdeményezéseikről az Európa 2020 stratégiáról szóló országjelentések keretében számolnak majd be.

A szegénység jelensége több tényezőre vezethető vissza, és ezért olyan integrált választ kíván, amelyben részt vesznek a különböző szintű hatóságok az európaiktól a helyi szintig, partnerségben a helyi szereplőkkel.

Ez a megfontolás irányította ennek a jelentésnek az elkészítését, igen nagy részben támaszkodva az érintettek közreműködésére különösen a megfogalmazott javaslatok tekintetében, amelyekkel hozzá szeretnénk járulni a szegénység és a társadalmi kirekesztés jelentette csapás felszámolásához.